

Extract from Ch13 College Yiddish

Translated by

Ilan Pillemer <ilan.pillemer@gmail.com>,
Alex O'Connor <alex.r.oconnor@gmail.com>

May 7, 2021

Warm up translation exercise assigned for week 1

1	A cheder is a traditional school where	1R	"א חדר איז אַ טראַדיציאָנעלע שול, וווּ מען
2	one learns Chumash with Rashi, Gemara ¹ ,	2R	לערנט חומש מיט רשי, גמרא און אלץ וואָס אַ יינגל
3	and everything that a boy needs know to	3R	דארף וויסן צו זיין אַ פרומיר ייד. דער חדר איז
4	be an observant Jew. The cheder took place	4R	געווען ביים רבין אין דער היים. דער רבי איז געווען
5	at the Rabbi's home. The Rabbi was really	5R	זייער אַן אַרעמער און זיין הויז זייער אַ קליינס.
6	impoverished, and his house was tiny ² .	6R	האַבן מיר אלע געלערנט אַרום אַ קליינעם טיש.
7	Consequently ³ , we all learnt around a	7R	אין חדר בין איך געגאנגען ביז איך בין געוואָרן
8	small table. I went to cheder until I be-	8R	בר-מצווה. נאָך דעם איז מײַן טאַטע געשטאַרבן,
9	came bar-mitzvah. After this my father	9R	און איך האָב געדאַרפט אָנהייבן צו אַרבעטן. אַן
10	passed away, and I needed to begin to work.	10R	אײַנבײַנדער האָט מײַך גענומען צו זיך, און איך בין
11	A book binder took me on, and I was an	11R	געוואָרן אַ לערנײַנגל בײַ אים."
12	apprentice with him."		
13	And why did you leave Zhitomir?	12R	"און פאַר וואָס ביסטו אַוועקגעפאַרן פֿון זשיטאָמיר?"
14	Within Russia a really terrible era had	13R	"אין רוסלאַנד איז געקומען זייער אַ שלעכטע
15	arrived. Jews were suffering from pogroms. ⁴	14R	צײַט. מען האָט געמאַכט פאַגראַמען אויף יידן, און
16	And poverty had become widespread ⁵ . My	15R	די אַרעמקײט איז געווען אַ גרויסע. מײַן ברודער
17	brother, at that time, was already in Amer-	16R	איז שוין דעמאָלט געווען אין אַמעריקע.
18	ica. It was said about America that over	17R	וועגן אַמעריקע האָט מען דערציילט, אַז דאָרטן
19	there gold could be found on the streets.	18R	וואָלגערט זיך גאָלד אויף די גאַסן. מען האָט גערעדט
20	People spoke about shoe shiners who had	19R	וועגן שיכפּוצערס וואָס האָבן זיך אַרױפֿגעאַרבעט
21	worked themselves up and become million-	20R	און זײַנען געוואָרן מיליאָנערן. האָבן איך באַשלאָסן
22	aires. Therefore ⁶ , I decided to travel away	21R	אַוועקצופאַרן צו מײַן ברודער."
23	to my brother.		

¹Chumash, the Pentateuch, is always taught with Rashi, the famous French exegetist commentary, as is the Gemara, the Talmud. The Chumash contains the founding mythologies, and the Talmud the ideas and jurisprudence that determine Jewish communal laws and religious observances.

²the adjective of the Rabbi and his house follow the noun and this construction results in a repetition of the article, see 5.8 in "Grammar of the Yiddish Language" by D. Katz. He says this is more common in narrative styles. It could also be translated into English if you want to literally keep the phrasing similar to "the Rabbi was a very impoverished one" and similarly for the room. But that is not idiomatic English.

³consecutive word order in the Yiddish, indicates consequence

⁴violent murderous riots from mobs

⁵literally the word 'large' is used

⁶consecutive word order in the Yiddish, indicates consequence